Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 9. november 2026
(OR. en)

15545/26

COHAFA 92
ALIM 13
FIN 1586
COJUR 60
DEVGEN 183
GENDER 168
CONUN 215
SUSTDEV 94
RELEX 1483

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Ühisteatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Väärtuste kaitsmine, reformide algatamine, mõju saavutamine: ELi humanitaartegevus muutuvas maailmakorras“ – Nõukogu järeldused (9. november 2026)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu 9. novembril 2026 toimunud 4206. istungil heaks kiidetud nõukogu järeldused, mis käsitlevad ühisteatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Väärtuste kaitsmine, reformide algatamine, mõju saavutamine: ELi humanitaartegevus muutuvas maailmakorras“.

LISA

NÕUKOGU JÄRELDUSED,
MIS KÄSITLEVAD ÜHISTEATIST EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE „VÄÄRTUSTE KAITSMINE, REFORMIDE ALGATAMINE, MÕJU SAAVUTAMINE: ELI HUMANITAARTEGEVUS MUUTUVAS MAAILMAKORRAS“

1. Nõukogu on rahul Euroopa Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja uue ühisteatisega muutuvas maailmakorras ELi poolt elluviidava humanitaartegevusega[1], mis on jagatud kolme sambasse: 1) kaitse, 2) tegevus ja 3) partnerlus, ning võtab teadmiseks lisatud komisjoni talituste töödokumendid[2]. Nõukogu on mures selle pärast, et viimastel aastatel on humanitaarkriiside arv suurenenud ning humanitaarkriisid pikenenud ja keerulisemaks muutunud, mille tulemusena sajad miljonid inimesed vajavad humanitaarabi.

2. Nõukogu rõhutab, kui tähtsad on Euroopa konsensus humanitaarabi valdkonnas[3] ja nõukogu 20. juuni 1996. aasta määrus (EÜ) nr 1257/96 humanitaarabi kohta[4]. Ajal, mil ülemaailmne humanitaarabi rahastamine on endiselt tugeva surve all ja humanitaarabi on üha enam politiseeritud, tervitab nõukogu Euroopa Liidu püüdlust jääda usaldusväärseks ja prognoositavaks rahastajaks. ELil ja selle liikmesriikidel kui maailma suurimatel humanitaarabi rahastajatel on jätkuvalt kindel tahe kaitsta rahvusvahelist humanitaarõigust ning anda vajaduspõhist ja inimkeskset humanitaarabi, mis tugineb humaansuse, neutraalsuse, erapooletuse ja sõltumatuse aluspõhimõtetele, samuti päästa elusid, kaitsta kriisist mõjutatud isikuid ja säilitada inimväärikus kõige raskemates kriisides.

---

1 9828/26
2 9828/26 ADD1, 9828/26 ADD 2, 9828/26 ADD 3
3 ELT C 25, 30.1.2008, lk 1..
4 EÜT L 163, 2.7.1996, lk 1..

3. Nõukogu rõhutab, et kohalikel ja riiklikel ametiasutustel ning rahvusvahelistel ja riigisisestel valitsusvälistel organisatsioonidel ja kohalikel humanitaarabi andjatel on keskne roll oma kontekstis tõhusa humanitaarabi koordineerimisel, kohaletoimetamisel ja säilitamisel, mis hõlmab kohalike teadmiste kasutamist, koostöö edendamist ja selle tagamist, et abi jõuab mõjutatud kogukondadeni tõhusalt ja õiglaselt.

4. Lisaks rõhutab nõukogu ÜRO üliolulist koordineerivat ja rakendavat rolli humanitaarkriisidele reageerimisel[5] ning tõstab esile ülemaailmset humanitaarabi ülevaadet kui ühist võrdlusalust ELi ja selle liikmesriikide poolt vajaduspõhiste humanitaarotsuste tegemiseks. Nõukogu toonitab vajadust õigeaegselt ja kaasavalt rakendada ja viia ellu humanitaarabireform ning algatusega „UN80“ ja ulatusliku kokkuleppega (Grand Bargain) ette nähtud reformiprotsessid, mis on aluseks tõhusamale, vastupidavamale ja vastutustundlikumale humanitaarsüsteemile.

5. Nõukogu tervitab samba „Kaitse“ osas kavatsust kasutada täielikult ära ELi humanitaar-, poliitilisi, majanduslikke, julgeoleku- ja diplomaatilisi vahendeid, et aidata humanitaarkriise ennetada, leevendada ja neile reageerida, säilitades samal ajal põhimõttelise lähenemisviisi. Nõukogu toetab kindlat keskendumist Euroopa tiimi lähenemisviisile ELi juhitava koordineeritud humanitaardiplomaatia tõhustamisel mitmepoolsete humanitaaralaste jõupingutuste toetuseks. Euroopa tiimi lähenemisviis peaks tuginema ELi ja selle liikmesriikide vastavatele tugevatele külgedele ning selle rakendamisel tuleks kasutada tihedamat koordineerimist ELi eriesindajate, ELi erisaadikute ja missioonijuhtide vahel ning asjakohasel juhul tuleks määrata humanitaardiplomaatia kontaktpunktid.

---

5 8966/21

6. Nõukogu tuletab meelde kohustust austada rahvusvahelist humanitaarõigust ja tagada selle järgimine igas olukorras[6]. Nõukogu rõhutab, kui oluline on seada rahvusvahelise humanitaarõiguse järgimise edendamine ELi välistegevuse keskmesse[7]. Sellega seoses kinnitab nõukogu taas, et ELi humanitaardiplomaatial on määrav roll humanitaarruumi kaitsmisel, sealhulgas kuna see edendab täielikku, turvalist, kiiret ja takistamatut juurdepääsu humanitaarabile ning toetab kõigi tsiviilisikute, sealhulgas humanitaar- ja meditsiinitöötajate kaitset. Lisaks tervitab nõukogu tööd, mida tehakse ülemaailmse algatuse („Global Initiative to Galvanize Political Commitment to IHL“) raames, mille eesmärk on tugevdada poliitilist pühendumust rahvusvahelisele humanitaarõigusele[8].

7. Nõukogu on sügavalt mures rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumiste alarmeeriva ja süsteemse suurenemise ning üha laieneva normaliseerimise pärast ning tuletab meelde vajadust seada kaitse humanitaartegevuse keskmesse kooskõlas nõukogu 2024. aasta järeldustega, mis käsitlevad kaitset humanitaarkriisi tingimustes[9]. EL on äärmiselt mures lõhkeseadmete, sealhulgas droonide ja autonoomsete relvasüsteemide valimatu kasutamise pärast tihedalt asustatud piirkondades ning sellise kasutamise mõju pärast tsiviilelanikele ja tsiviilobjektidele. Nõukogu kordab, et kõik relvakonfliktide osalised peavad võtma kõik vajalikud ettevaatusabinõud, et tagada tsiviilisikute ja tsiviilobjektide kaitse konflikti ajal, samuti on neil esmane kohustus täita nende kontrolli all oleva elanikkonna vajadusi ning riigid ja relvakonfliktide osalised peavad täitma ka kohustust võimaldada ja hõlbustada humanitaarabi kiiret, turvalist ja takistamatut läbipääsu. Nõukogu tunnistab samuti, et desinformatsioonist ja infoga manipuleerimisest tulenevad probleemid võivad õõnestada rahvusvahelise humanitaarõiguse järgimist ning seada humanitaar- ja meditsiinitöötajad suuremasse ohtu.

---

6 14487/19, nagu on sätestatud nelja Genfi konventsiooni ühises artiklis 1.

7 Nagu on tõdetud ELi suunistes rahvusvahelise humanitaarõiguse järgimise edendamiseks: 04_hr_guidelines_humanitarian_en_0.pdf.

8 https://www.icrc.org/en/global-initiative-international-humanitarian-law.

9 9736/24

8. EL on jätkuvalt kindlalt pühendunud võitlusele selle vastu, et kõige raskemad rahvusvahelised kuriteod jäävad karistamata, ning tuletab meelde, et Genfi konventsioonide kohaselt on kõigil riikidel kohustus uurida rahvusvahelise humanitaarõiguse rasketes rikkumistes kahtlustatavaid ja asjakohasel juhul esitada neile süüdistus või nad välja anda. Nõukogu kordab oma vankumatut toetust Rahvusvahelisele Kriminaalkohtule, millel on määrav roll võitluses selle eest, et kõige raskemad kuriteod, mis valmistavad muret kogu rahvusvahelisele üldsusele, ei jääks karistuseta. Nõukogu innustab tegema rahvusvahelist koostööd rahvusvaheliste kuritegude uurimisel ja nende eest vastutusele võtmisel ning rõhutab, kui oluline on seada kõigi ohvrite jaoks jalule õiglus.

9. Nõukogu on jätkuvalt pühendunud humanitaartöötajate turvalisuse ja julgeoleku parandamisele ning tervitab teatises kirjeldatud tõhustatud jõupingutusi, sealhulgas abitöötajate kaitsmise mehhanismi alalist loomist. Nõukogu tuletab meelde, et EL ja selle liikmesriigid on toetanud humanitaartöötajate kaitse deklaratsiooni[7].

10. Nõukogu rõhutab oma kindlat kavatsust kasutada ELi humanitaarabi kõige haavatavamas olukorras olevate isikute ja kõige suuremas diskrimineerimise, sealhulgas mitmekordse ja põimdiskrimineerimise ohus olevate isikute vajaduste paremaks rahuldamiseks. Nõukogu tunnistab, et lapsed, sealhulgas muulgi põhjusel haavatavad lapsed, kannatavad kriiside ajal ebaproportsionaalselt ja seisavad silmitsi eriti tõsiste kaitsega seotud riskidega. Nõukogu tuletab meelde ELi suuniseid relvakonfliktidest mõjutatud laste küsimuses[10] kui ELi poliitilist raamistikku selliste laste kaitsmiseks. Nõukogu juhib samuti tähelepanu puuetega inimeste konkreetsetele haavatavustele ja takistustele humanitaarabile juurdepääsul, rõhutades nende sisulist osalemist kogu humanitaarprogrammi tsüklis. Nõukogu kinnitab taas, et vaimne tervis ja psühhosotsiaalne tugi peavad kõigis sektorites olema valmisoleku, reageerimise ja taastumise lahutamatu osa.

[10] EEAS-EU-Guidelines-CAAC.pdf.

11. Nõukogu tunneb muret tõendatud seksuaalse ja soolise vägivalla, sealhulgas konfliktidega seotud seksuaalse vägivalla juhtumite sagenemise pärast, mis mõjutab ebaproportsionaalselt naisi ja tütarlapsi. Nõukogu tuletab meelde, et seksuaalne ja sooline vägivald, sealhulgas konfliktidega seotud seksuaalvägivald, võib rahvusvahelise õiguse kohaselt olla kas sõjakuritegu või inimsusvastane kuritegu. Nõukogu kinnitab taas oma kindlat kavatsust toetada jõupingutusi seksuaalse ja soolise vägivalla ennetamiseks, leevendamiseks ja sellele reageerimiseks, sealhulgas algatuse „Kaitse tagamine soolise vägivalla eest hädaolukordades“[11] raames tehtava töö kaudu. Nõukogu innustab komisjoni ja ELi liikmesriike tegema aktiivselt tööd soolise võrdsuse edendamiseks, sealhulgas toetama naiste õiguste organisatsioone. Lisaks innustab nõukogu komisjoni ja liikmesriike rakendama kõigi naiste, meeste, tüdrukute ja poiste kaitsevajaduste täitmiseks paindlikke, kohandatavaid, konflikti- ja sooteadlikke lähenemisviise kooskõlas naisi, rahu ja julgeolekut käsitleva ELi tegevuskavaga[12] ning nõukogu järeldustega naiste, rahu ja julgeoleku kohta[13], ning võtab teadmiseks Euroopa Komisjoni ja kõrge esindaja soolise võrdsuse kolmanda tegevuskava[14].

12. EL kohustub jätkuvalt edendama, kaitsma ja järgima kõiki inimõigusi ning rakendama täies ulatuses ja tõhusalt Pekingi tegevusprogrammi ning rahvastiku ja arengu rahvusvahelise konverentsi tegevusprogrammi ja nende läbivaatamise konverentside tulemusi; samuti kohustub EL hoidma selles vallas endiselt tähelepanu all seksuaal- ja reproduktiivtervist ning seonduvaid õigusi. Seda silmas pidades kinnitab EL taas kindlat kavatsust edendada, kaitsta ja järgida iga inimese õigust omada täielikku kontrolli ning otsustada vabalt ja vastutustundlikult oma seksuaalsuse ning seksuaal- ja reproduktiivtervisega seotud küsimuste üle ilma diskrimineerimise, sunni ja vägivallata. Lisaks rõhutab EL vajadust tagada üleüldine juurdepääs kvaliteetsele ja taskukohasele laiapõhjalisele seksuaal- ja reproduktiivtervisealasele teabele ja haridusele, sealhulgas laiapõhjalisele seksuaalkasvatusele, ning tervishoiuteenustele.

---

11 Call to Action - Protection from Gender-Based Violence in Emergencies | Join the Fight Against GBV in Crises.

12 11031/19

13 14716/22 ja 15086/18.

14 13343/20

13. Nõukogu mõistab teravalt hukka nälja kasutamise sõjapidamise vahendina ning kinnitab taas oma pühendumust toiduga kindlustamatuse ja alatoitluse käsitlemisele. Nõukogu rõhutab vajadust anda elupäästvat toiduabi ning tagada juurdepääs puhtale joogiveele, et toetada võimaluse korral kohalike toidusüsteemide ja -turgude toimimist, mis aitaks kogukondadel muutuda vastupidavamaks ja tulla paremini toime tulevaste šokkidega.

14. Nõukogu kinnitab taas oma kindlat kavatsust leevendada võimalikult suures ulatuses ELi piiravate meetmete võimalikku soovimatut negatiivset mõju põhimõttekindlale humanitaartegevusele. Nõukogu rõhutab, kui tähtis on tagada humanitaarkaalutlustel põhinevate vabastuste järjepidev lisamine ELi piiravate meetmete režiimidesse ning tagada tõhus raamistik selliste vabastuste kasutamiseks humanitaarorganisatsioonide poolt. Nõukogu kaalub jätkuvalt rahvusvahelise humanitaarõiguse raskete rikkumiste lisamist ELi autonoomsete sanktsioonirežiimide raames loetellu kandmise aluste hulka.

15. Nõukogu tunnistab humanitaarabi rahastajate vastastikuse täiendavuse tähtsust humanitaarabi andmise tõhususe parandamisel. Nõukogu rõhutab rahvusvaheliste ja riigisiseste valitsusväliste organisatsioonide ning kohalike humanitaarabi rahastajate otsustavat rolli eesliinil reageerijate ja humanitaarpartneritena, eelkõige raskesti ligipääsetavates piirkondades. Sellega seoses tuletab nõukogu meelde ulatusliku kokkuleppega (Grand Bargain) võetud kohustusi, eelkõige neid, mis puudutavad lokaliseerimist ja paindlikku rahastamist. Nõukogu rõhutab, et kohalikud kogukonnad ja riigisisesed valitsusvälised organisatsioonid on ühed kõige tõhusamad reageerimis- ja taastamispüüdluste suunajad ning nad peaksid võtma juhtrolli neid mõjutavates otsustes ja protsessides. Nõukogu toetab võetud kohustust suurendada kohalike kogukondade ja kohalike osalejate mõjuvõimu ning rõhutab, et selleks tuleb luua mõjutatud inimeste vastutust (Accountability to Affected People – AAP) käsitlevad raamistikud. Nõukogu kiidab heaks komisjoni uue lokaliseerimise tegevuskava, sealhulgas selle, et 2027. aastaks eraldatakse võimalikult otse 25% ELi humanitaarabi rahalistest vahenditest kohalikele ja riigisisestele osalejatele, sealhulgas naiste ja pagulaste juhitud organisatsioonidele ja puuetega inimeste organisatsioonidele, ning toetatakse jõupingutusi luua kohalikumad ja piirkonnapõhisemad koordineerimisstruktuurid, sealhulgas kodanikuühiskonna organisatsioonid ja kohalikud omavalitsused.

16. Nõukogu tunnistab Rahvusvahelise Punase Risti ja Punase Poolkuu Liikumise kui ülemaailmse humanitaarsüsteemi ühe peamise tugisamba ainulaadset rolli ning innustab jätkama koostööd ELi, nimetatud liikumise ja teiste humanitaarpartnerite vahel, et tugevdada koordineeritud, tõhusat ja kohalikul tasandil juhitavat humanitaarabi andmist.

17. Samuti tunnistab nõukogu, kui oluline on teha võimaluse korral koostööd vastuvõtvate riikide valitsustega, võttes nõuetekohaselt arvesse humanitaarpõhimõtteid, sealhulgas riikides, mis seisavad silmitsi pikaajalise sundrändega. Nõukogu rõhutab, et võrdsed partnerlused koos piisava toetusega on aluseks üleminekule paralleelsetelt humanitaarsüsteemidelt kaasavale ja kestlikule riiklikele sotsiaalteenustele juurdepääsule ning iseseisva toimetuleku ja püsivate lahenduste võimalustele. Need on hädavajalikud elemendid põhilistele sotsiaalsetele, majanduslikele ja juriidilistele õigustele juurdepääsu parandamisel ning tõhusa abi tagamisel.

18. Samba „Tegevus“ puhul tunnistab nõukogu, et humanitaarabi tarneahelad on humanitaartegevuse strateegilised võimaldid, eelkõige juhul, kui kohalikud turud või sularaha kättetoimetamine enam ei toimi. Nõukogu on rahul tarneahelat käsitleva humanitaarabi juhtrühma (Humanitarian Leadership Group on Supply Chain – HLGSC) ja muude seonduvate algatustega, millega edendatakse koostööpõhisemat, kohalikul tasandil juhitavat, sooteadlikumat ja keskkonnakestlikumat tarneahela mudelit[15]. Kuna rahastamiskeskkond on piiratud, rõhutab nõukogu vajadust vähendada dubleerimist ning maksimeerida kulutõhusust ja koostööd alates hangetest kuni viimase tarneetapini. See nõuab ühishangete, ühendatud logistikaressursside, andmete jagamise ja koostalitlusvõimeliste süsteemide sagedasemat kasutamist, kasutades samal ajal rohkem ära olemasolevaid humanitaarkeskusi ja logistikasuutlikkust.

[15] Kooskõlas põhimõtetega, mis on esitatud humanitaarabi rahastajate deklaratsioonis kliima ja keskkonna kohta.

19. Uues mudelis tuleks seada esikohale kohalikud hanked, valmisolek ja ennetavad meetmed, tagades, et osalejatel on enne kriiside puhkemist olemas varud, pikaajalised teenuslepingud ja koordineerimisjuhendid. Nõukogu kutsub komisjoni ja ELi liikmesriike üles edendama rahastajatepoolset vastavusnõuete ühtlustamist ning konkreetsete tarneahela reformimise algatuste rahastamist. Samuti innustab nõukogu ELi ja selle liikmesriike korraldama võimaluse korral ühisoperatsioone.

20. Lisaks tunnistab nõukogu, kui olulised on digitaliseerimine, usaldusväärsete ja eristatud andmete kogumine ja jagamine ning koostalitlusvõimelised süsteemid kogu humanitaarsüsteemis, et suurendada humanitaartegevuse tulemuslikkust, tõhusust ja aruandlust. Nõukogu rõhutab, et digilahendused tuleks välja töötada ja kasutusele võtta vastutustundlikul, kaasaval ja inimkesksel viisil, võttes nõuetekohaselt arvesse andmekaitset ja vastutustundlikku andmehaldust.

21. Nõukogu tervitab ettepanekut laiendada uuenduslike meetodite kasutamist, sealhulgas suurendada mitmeaastase, vähesihtotstarbelise ja mittesihtotstarbelise rahastamise osakaalu ning lihtsustada veelgi toetuste haldamist, ning kutsub ELi liikmesriike üles seadma prioriteediks kvaliteetse rahastamise. Nõukogu tervitab eelkõige ettepanekuid suurendada humanitaarabi rahastamist kõigi ühisfondide kaudu, samal ajal tunnistab nõukogu põhirahastamise tähtsust, samuti kiidab heaks Euroopa tiimi lähenemisviisi edendamise. Nõukogu rõhutab, et ühisfondide suurendamisega peaksid kaasnema proportsionaalsed juhtimis-, läbipaistvus- ja aruandlusmehhanismid ning suuremad jõupingutused riskide õiglasemaks jagamiseks, mis tagab, et rahastus jõuab tõepoolest kõige sobivamate osalejateni, sealhulgas nendeni, kes tegutsevad raskesti ligipääsetavates piirkondades. Nõukogu kinnitab taas, et mitmeotstarbeline rahaline abi võib parandada mitmesuguseid humanitaartulemusi, toetades samal ajal kohalikku majandust ja tugevdades vastupanuvõimet, ning võib aidata kaasa tulemuslikumale, kulutõhusamale ja inimkesksemale humanitaarabile. Kui see on võimalik ja asjakohane, peaks rahaline abi olema eelistatuim reageerimisviis. Nõukogu innustab komisjoni ja ELi liikmesriike ühtlustama rahastajate nõudeid ja menetlusi, eelkõige seoses hoolsuskohustuse, nõuetele vastavuse, auditeerimise ja aruandlusega, ning tõhustama teabe jagamist, et vähendada dubleerimist.

22. Seoses sambaga „Partnerlus“, tuletades meelde nõukogu järeldusi, mis käsitlevad partnerriikide vastupanuvõime tugevdamist ELi välistegevuse kaudu[16], ning kooskõlas nõukogu järeldustega, mis käsitlevad ühtset lähenemisviisi ebakindlusele, ELi välistegevuse rahastamisvahendeid ja kestliku arengu tulemusi[17], tervitab nõukogu hiljuti välja töötatud visiooni ELi integreeritud lähenemisviisist ebakindlusele. Nõukogu rõhutab, kui olulised on integreeritud, kontekstipõhised, inimõigustel põhinevad, konfliktitundlikud ja sooteadlikud lähenemisviisid, mis käsitlevad ebakindlust, tugevdavad vastupanuvõimet ning toetavad püsivat rahu ja arengut. Integreeritud lähenemisviis ebakindlusele peab hõlmama tugevdatud ja süstemaatilist koostööd kodanikuühiskonnaga, sealhulgas naiste juhitavate ja naiste õiguste organisatsioonidega, noortega ning puuetega inimeste organisatsioonidega, säilitades samal ajal võimalikult suures ulatuses dialoogi riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutustega. Lisaks kordab nõukogu, kui oluline on tõhustada sotsiaalkaitsesüsteeme ja tagada võrdne juurdepääs põhiteenustele, mis on vastupanuvõime, sotsiaalse ühtekuuluvuse ja pikaajalise stabiilsuse peamised võimaldid.

23. Nõukogu rõhutab vajadust seada prioriteediks koordineerimine komisjonis ja seda tugevdada ning teha asjakohasel juhul koostööd asjaomaste sidusrühmadega nagu Euroopa Investeerimispank, Maailmapank ja muud rahvusvahelised finantsasutused. Nõukogu rõhutab, et Euroopa tiim on väärtuslik platvorm poliitiliseks koordineerimiseks ning ühiseks analüüsiks, positsioneerimiseks ja rakendamiseks ELi osalejate vahel, eelkõige ebakindlates olukordades.

24. Märkides, et humanitaar-, arengu- ja rahuvaldkonna lõimimise tõhusaks rakendamiseks on vaja mitmepoolset reformi ja ÜRO volitatud kohalike koordinaatorite / humanitaarabi koordinaatorite süsteemi, kinnitab nõukogu taas, et EL on valmis tegema partneritega koostööd, et edendada ÜRO reformi tulemuslikuma, kulutõhusama ja reageerimisvõimelisema ÜRO süsteemi suunas, mis suudaks tõhusalt saavutada tulemusi kõigis kolmes humanitaarabi, arengu- ja rahuvaldkonna lõimimise sambas sidusate kohalikele oludele kohandatud lähenemisviiside kaudu.

---

16 11777/25
17 9285/26

25. Nõukogu rõhutab, kui oluline on jätkata tegutsemist väga ebakindlates ja äärmiselt ebakindlates olukordades, eelkõige pikaajalistest või vähe tähelepanu saanud kriisidest mõjutatud olukordades ja poliitiliselt keerulistes oludes, sealhulgas relvastatud valitsusväliste rühmituste kontrolli all olevates piirkondades, kasutades paindlikke, kohandatavaid ja konfliktitundlikke lähenemisviise, mis juhinduvad kahju mittetekitamise põhimõttest.

26. Tuletades meelde nõukogu järeldusi, milles käsitletakse ühtset lähenemisviisi ebakindlusele[18], ja nõukogu järeldusi strateegia „Global Gateway“ kohta[19], kordab nõukogu, et ebakindlates oludes on ELi üleilmse investeerimisstrateegia „Global Gateway“ raames võimalik mobiliseerida avaliku ja erasektori vahendeid, et ületada ülemaailmne investeerimispuudujääk digi-, kliima- ja energeetika-, transpordi-, tervise-, haridus- ja teadussektoris. See peaks asjakohaselt täiendama muid sihtotstarbelisi lähenemisviise ja vahendeid ebakindlate olukordade jaoks tervikliku, 360-kraadise lähenemisviisi kaudu, ühendades ümberkujundava taristu toetava keskkonna reformidega ning kajastades seda, kui oluline on soodustada vastastikku kasulikke partnerlusi, mis aitavad kaasa nii partnerriikide kestlikule arengule ja vastupanuvõimele, sealhulgas ebakindlates olukordades ja vähim arenenud riikides, kui ka liidu strateegilistele huvidele.

27. Nõukogu kordab, et humanitaarabivajadusi tingivad üha enam kliimamuutused ja keskkonnaseisundi halvenemine, mis põhjustavad sundrännet, toiduga kindlustamatust, alatoitlust ja veenappust, nõrgendavad taristut ja vastupanuvõimet ning hävitavad elatusvahendeid. Nõukogu kinnitab taas ELi kindlat kavatsust toetada sihipärasemat, tulevikku suunatud, riski- ja kliimateadlikku humanitaartegevust ning kutsub üles rakendama humanitaarabi rahastajate deklaratsiooni kliima ja keskkonna kohta. Selles rõhutatakse, kui olulised on lähenemisviisid, mis toetavad haavatavaid kogukondi, et võtta kliima- ja keskkonnašokkidega kohanemiseks ennetavaid meetmeid lühikeses ja keskpikas perspektiivis, ning sihipäraseid algatusi, mis panevad aluse pikaajalisele vastupanuvõimele.

---

18 9285/26

19 10349/26

28. Tuletades meelde nõukogu järeldusi, mis käsitlevad katastroofiohu vähendamist ELi välistegevuses[20], ja ulatusliku kokkuleppe ennetavate meetmete laiendamise töörühma koosoleku („Grand Bargain caucus on Scaling Up Anticipatory Action“) lõppdokumenti, tervitab nõukogu üleminekut reaktiivselt kriisikäsitluselt proaktiivsematele, riskiteadlikumatele varajastele ja ennetavatele meetmetele ning kutsub üles võtma kindla kohustuse pakkuda suuremat, sihtotstarbelist ja kestlikku ELi toetust, muuhulgas ennetavate meetmete raamistikele. Nõukogu tunnistab uuendusliku riskifinantseerimise kui ühe sellise meetodi potentsiaali, rõhutades, et vaja on koordineeritud kohalikke ja piirkondlikke katastroofiohu juhtimise raamistikke ning valitsuse suuremat isevastutust humanitaar- ja elanikkonnakaitsealase koostöö kaudu. Nõukogu innustab komisjoni ja ELi liikmesriike edendama rahastamisviiside ja ennetavate meetmete raamistike suuremat ühtlust, tuginedes olemasolevatele koordineerimismehhanismidele.

29. Nõukogu kinnitab taas, et on oluline tagada, et ELi ametlikku arenguabi suunatakse ebakindlatesse ja konfliktidest mõjutatud keskkondadesse piisavalt ja läbipaistvalt, ning säilitada edusammud, mis on tehtud vähim arenenud riikidele antava ELi kollektiivse ametliku arenguabi eesmärgi suunas. Nõukogu tuletab samuti meelde nõukogu järeldusi, mis käsitlevad humanitaarabi rahastamise puudujäägiga tegelemist[21] ja kohustust anda 2030. aastaks vähemalt 0,7% kollektiivsest kogurahvatulust ametlikuks arenguabiks ning tagada, et asjakohane osa, näiteks 10% ametlikust arenguabist, eraldatakse humanitaarmeetmeteks olemasolevatest humanitaarabivajadustest lähtudes.

30. Nõukogu tunnistab, kui oluline on humanitaarkriisi olukorras teha koostööd eri osalejatega, et käsitleda humanitaarabivajadusi terviklikumalt, rakendada erinevaid lähenemisviise ja kõrvaldada humanitaarabi rahastamise puudujääk. Sellega seoses väljendab nõukogu suurt heameelt eesmärgi üle võtta kasutusele lisavahendeid, et täiendada ELi ja selle liikmesriikide antavat ametlikku arenguabi ning teha tihedamat koostööd erasektori, heategevusorganisatsioonide ja finantsasutustega vastutustundlikul, vastutaval ja läbipaistval viisil ning kooskõlas humanitaarpõhimõtetega.

---

20 14463/22

21 9598/23

31. Nõukogu kutsub komisjoni ja kõrget esindajat üles:

– esitama 2026. aasta novembriks nõukogule konkreetse tegevuskava ühisteatise rakendamiseks, sealhulgas peamiste Euroopa tiimi koordineerimise edendamisele suunatud algatuste, kohustuste ja jõupingutuste kohta, ning esitama igal aastal aruande ühisteatise rakendamise kohta; see peaks muu hulgas hõlmama keskendumist humanitaardiplomaatia osas järgitava strateegilise ja sidusa lähenemisviisi väljatöötamisele, aruandlust edusammude kohta, mis on tehtud eesmärgi suunas kasutada humanitaarabi rahastusest vähemalt kahe kolmandiku suunamiseks uuenduslikke meetodeid, ning tarneahelat käsitleva humanitaarabi juhtrühma soovituste rakendamist ja käimasolevate reformide edendamist, et humanitaarabi tarneahel vastaks päriselt humanitaarabivajadustele;

– andma nõukogule korrapäraselt aru sõnumite edastamisest, et integreerida kahepoolsesse, poliitilisse, julgeoleku- ja majandusdialoogi, mida EL peab kolmandate riikidega, süstemaatiliselt humanitaardiplomaatia prioriteedid, sealhulgas rahvusvahelise humanitaarõiguse järgimine ja vastutus, kõigi tsiviilisikute, sealhulgas humanitaar- ja meditsiinitöötajate kaitse ning humanitaarabi kättesaadavus;

– tugevdama ühisteatise kõigi tegevussuundade koordineerimist ELi institutsioonide ja institutsiooniliste osalejate, ELi liikmesriikide ja muude asjaomaste humanitaarpartnerite vahel, sealhulgas ebakindlaid olukordi käsitlevate raamistike kaudu äärmiselt ebakindlate olukordade puhul; edendama Euroopa tiimi jõupingutusi kõigis eri mõõtmetes, sealhulgas poliitika koordineerimist, ühissõnumeid ning tõhusat planeerimist ja tegevuse kooskõlastamist;

– rakendama ELi integreeritud lähenemisviisi ebakindlusele, sealhulgas humanitaar-, arengu- ja rahuvaldkonna tugevamini lõimimises seisnevate lähenemisviiside kaudu, ning andma nõukogule asjakohasel juhul aru tehtud edusammudest;

– kasutama täielikult ära humanitaar-, arengu- ja rahuvaldkonna lõimitust, sealhulgas üleminekuetapis olevates ja väga kitsaid prioriteete seadvate humanitaarabikavadega hõlmamata olukordades, et tegeleda ebakindluse ning pikaajaliste ja mitmemõõtmeliste kriiside algpõhjustega ning edendada rahuloome ja rahuvahendamise protsesse, kaitstes samal ajal põhimõttekindlat humanitaarabi;

– kasutama tihedas koostöös ELi liikmesriikidega kõiki oma käsutuses olevaid vahendeid, sealhulgas arengukoostööd, diplomaatilist tegevust, rahuloomet, vahendamist, julgeolekusektori kaasamist ning ÜJKP missioone ja operatsioone, et tegeleda ebakindluse algpõhjustega ning tugevdada liikmesriikide toetust rahuloomele, vahendamisele ja konflikti tõkestamisele.

32. Nõukogu kutsub komisjoni üles:

– andma nõukogule korrapäraselt aru humanitaarabi rahastamise puudujäägist, kõige alarahastatumate või raskemate kriisidega seotud rahastamispuudujäägist ja juurdepääsupiirangutest;

– jätkama koostöös asjaomaste ÜRO asutuste ja valitsusväliste organisatsioonidega Euroopa tiimi positsioneerimist humanitaarsüsteemi tugevama toetajana humanitaarabi reformi kaudu osana laiemast algatusest „UN80“ ja reformikavast, keskendudes suuremale tõhususele, lokaliseerimisele, ühistele lahendustele, prognoositavale ja paindlikule rahastamisele, lihtsamale koordineerimiskorrale ja suuremale vastutusele mõjutatud elanikkonna ees;

– vähendama kohalike osalejate otsese ELi-poolse rahastamise struktuurseid tõkkeid, sealhulgas hoolsuskohustus, rahastamiskõlblikkus, nõuete täitmisega seotud kulud, riskijagamispartnerluse kvaliteet ja osalemine poliitilises dialoogis, ning integreerima tulevastesse hindamistesse ambitsioonikamad eesmärgid ja laiemad lokaliseerimispüüdlused; kaaluma kohalike ja riiklike osalejate võimalikult otsese rahastamise täiendavat suurendamist, üle 2027. aasta sihttaseme, ning andma teavet seoses pärast seda tähtaega võetavate meetmetega;

– tegema kindlaks võimalused suurendada paindlikumat ja prognoositavamat humanitaarabi rahastamist, sealhulgas ühisfondide kaudu, ning sõlmida uusi partnerlusi erasektori, heategevuslike sihtasutuste ja finantsasutustega, et kõnealuste partnerite tegevusest võiks humanitaarkriisi oludes rohkem kasu tõusta;

– töötama välja ettepanekud konkreetsete Euroopa tiimi algatuste kohta, et võimendada ELi ja selle liikmesriikide ühist humanitaartegevust.